

17.7.2018

SAMMANFATTNING – GENOMFÖRANDERAPPORT 2017 FEAD

Sammanfattning av den genomföranderapport för 2017 som gäller det operativa programmet för bistånd till dem som har det sämst ställt 2014-2020 och som kommissionen godkände 17.07.2018:

CCI	2014FI05FMOP001
Rubrik	Operativt program för bistånd till dem som har det sämst ställt 2014-2020
Rapporteringsår	2017

År 2017 var det andra hela året för genomförande av det operativa programmet för bistånd till dem som har det sämst ställt och inledningen på den andra delen av programperioden 2014-2020. År 2017 levererades 10 olika produkter till partnerorganisationerna, totalt cirka 1 968 ton livsmedel för utdelning till mindre bemedlade personer. Produkterna konkurrerades ut år 2016 men produktsortimentet förblev nästan likadant som under tidigare år. I produktsortimentet ingick vetemjöl, semlemjöl, grötflingor, pastaprodukt, köttkonserv, surskorpa, müsli, färdiga måltidsingredienser (pasta i ostsås), ärtsoppa och mjölkpulver. Utöver de inköpta produkterna har organisationerna också kunnat dela ut donerade produkter som mathjälp.

Partnerorganisationerna delade år 2017 ut totalt cirka 1 843 ton livsmedel via sammanlagt 650 utdelningsställen. Av livsmedlen hade man sammanställt 271 723 matpaket och lagat 55 754 måltider. Det uppskattades att andelen livsmedel som köpts ur fonden utgör cirka 23 % av all mathjälp som partnerorganisationerna delar ut (donerade livsmedel eller livsmedel som köpts in för utdelning). Partnerorganisationerna rapporterade att totalt 284 352 personer omfattades av biståndet minst en gång under år 2017.

Partnerorganisationerna förutsätts vidta kompletterande åtgärder i syfte att stöda den sociala delaktigheten för dem som får livsmedelsbistånd. De genomförda kompletterande åtgärderna spände över ett brett spektrum och vid genomförandet betonades de åtgärder som bäst lämpade sig för respektive partnerorganisationens verksamhet. Kompletterande åtgärder utgjorde till exempel information om den offentliga och tredje sektorns tjänster och projekt och rådgivning om användningen av tjänsterna, rådgivning om betydelsen av näringsrik kost samt anordnande av stimulerande aktiviteter såsom olika gratisevenemang och klubbar eller kurser för frivilliga. I någon mån har projekt understödda ESF, såsom projektet Terveysteoksi, projektet VOSET och projektet Polku55 kunnat utnyttjas för att genomföra kompletterande åtgärder. Man har också samarbetat med projektet Kipinä och projektet Stop Diabetes.

Det sammanlagda beloppet av betalda stödberättigande kostnader för genomförandet år 2017 var cirka 1,8 miljoner euro, varav ungefär 1,7 miljoner euro var kostnader kopplade till livsmedelsbistånd. Det tekniska stödets andel av programmets finansiella ram är 5%.

År 2017 utförde tillsynsmyndigheten kontroller av såväl systemet som det operativa programmet åtgärder och konton. Tillsynsmyndigheten följde också med en verifiering på plats som förvaltningsmyndigheten utförde. Tillsynsmyndigheten hade inget att anmärka på genomförandet. I genomförandet inkluderar förvaltningsmyndigheten verifieringar på plats vid partnerorganisationernas lokala utdelningsställen. År 2017 utfördes 8 stycken verifieringar på plats av utdelningsställen som tagit emot livsmedel år 2017, samt en verifiering på plats av centrallagret för det transportföretag som ansvarar för transporter av livsmedel. De vanligaste observationerna gällde olika grader av fel i bokföringen över utdelning av livsmedel samt brister i kommunikationen, varför tyngdpunkten för att avhjälpa bristerna har varit vägledande och rådgivande.

Partnerorganisationernas verksamhet omfattar alltjämt landskapen i Fastlandsfinland. Via möjligheten till kompletterande ansökan om att bli partnerorganisation godkändes en ny partnerorganisation för år 2018. Dessutom ordnades ett konkurrerande förfarande om produkterna för utdelning 2018, och i samband det behöll man

produktsortimentet i stort sett oförändrat utifrån responsen från partnerorganisationerna. Mjölkpulvret som delas ut år 2018 kommer i och med upphandlingen att vara laktosfritt.

År 2017 genomfördes i enlighet med kommissionens genomförandeförordning (EU) 2016/594 en strukturerad undersökning (structured survey) av slutmottagare för det operativa programmet. Frågorna i undersökningen överensstämde med bilagan till förordningen. Undersökningens intervju material samlades in av Taloustutkimus Oy i form av personliga intervjuer. Inga personuppgifter ingår i materialet.

Intervjuerna gjordes under perioden september-november 2017 vid åtta partnerorganisationers 18 olika utdelningsställen. Vid valet av utdelningsställen beaktades olika slag av organisationer, organisationernas storlek med tanke på hela livsmedelsdistributionen samt deras geografiska läge. Materialet innefattar intervjuer av sammanlagt 418 personer som fått mathjälp. De ansvariga personerna för partnerorganisationernas utdelningsställen besvarade några bakgrundsfrågor om utdelningsstället. Sådana frågor var hur ofta det ordnas organiserade utdelningar (dagligen <1-2 ggr/år), vilka kompletterande åtgärder som erbjuds vid tidpunkten för livsmedelsutdelningen samt om det delas ut annat materiellt stöd utöver EU:s livsmedelsbistånd.

Mer än hälften av utdelningsställena delade ut också andra livsmedel än sådana som finansierats ur fonden. Några utdelningsställen delade i viss mån också ut annat materiellt stöd. En del av partnerorganisationernas utdelningsställen (6 st.) uppgav att de inte vidtar kompletterande åtgärder i samband med utdelningen. När det gäller frågor om kompletterande åtgärder kan det hända att respondenterna inte alltid hade insett omfattningen av de verksamheter som i det operativa programmet betraktas som kompletterande åtgärder, eftersom partnerorganisationerna i Finland vanligen redan inom ramen för sin grundläggande utövning bedriver verksamhet som stöder de mindre bemedlades delaktighet och som kan godkännas som kompletterande åtgärder. De får heller ingen ersättning för att vidta kompletterande åtgärder. Som godtagbara kompletterande åtgärder kan betraktas bl.a. information om olika tjänster eller ordnande av gemensamma måltider.

Cirka en fjärdedel av respondenterna (24%) uppgav att det var första gången de fick mathjälp. 94,5% av respondenterna hade inga förvärvsinkomster och ungefär en femtedel uppgav att de inte har några andra inkomster eller förmåner heller. Av respondenterna var 90% finska medborgare, 3 % medborgare i något annat EU-land och 2% flyktingar eller asylsökande. Nästan alla (99%) respondenter hade bostad och av dem uppgav 98 % att de bodde i antingen ägo- eller hyresbostad. 43% av respondenterna var män. Åldersfördelningen hos respondenterna var följande:

16–24 år: 3 %
 25–49 år: 31 %
 50–64 år: 35 %
 Äldre än 65 år: 31 %

Biståndet som delats ut har betydelse för mottagarna. Av respondenterna ansåg 93% att det mottagna biståndet är av betydelse för det egna hemhushållet. Svaren ger också besked om långvarigt behov av bistånd. Nästan 60% av respondenterna uppgav att de inte heller för ett år sedan hade haft råd att köpa de produkter som de nyss fått som bistånd.

Bara mindre än 5 % av respondenterna berättade om svårigheter att få det utdelade livsmedelsbiståndet. Den oftast nämnda orsaken var tillgången till information om utdelningen av livsmedel. Även om de flesta biståndsmottagare som besvarade intervjufrågorna inte hade stött på svårigheter när det gäller mottagandet av bistånd kan man fästa uppmärksamhet på dem som berättade om svårigheter och i synnerhet på informationen om lokala utdelningar. Förvaltningsmyndigheten kommer att uppmärksamma frågan tillsammans med partnerorganisationerna.